

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 Szerkesztőség kéziratok visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 24.

A hitoktatás.

Azt hiszem az orvosnak és papnak van legtöbb türelemre szüksége, mert ebbe a két tudományba kontárkodik belé mindenki. Nincs ember, aki ne tudna biztos orvosságot bár milyen bajra s nincs »művelt« ember, akinek ne volna saját képe csinált vallási nézete.

Az orvos tudományt öreg javas aszszonyok kotyvasztásából szedik össze, a hittudományt regényes filozófiákból lexikonokból, de azért, különben korrekt uri emberek is beadják szegény felebarátaiknak a receptjeiket is a vallási teoriákat is, aztán kurálja helyre az orvos és a pap, ha tudja.

Elismerem, hogy sokszor meggyógyul a kuruzslástól is a beteg, de azért hirdeté-e Grósz Menyhért dr. ur, hogy a liberális követelménye szerint mindenki szabadon kövesse meggyőződését, menjen kuruzslóhoz, vagy kuruzsoljon, ha így helyesebbnek látja.

Nos hát a lélek ügye se kevesebb, mint a testé.

És mégis Grósz dr. ur, aki sokat olvasott ember, milyen teoriákat hirdet!?

Azt mondja:

No! hát ez szörnyen *meggondolatlan, hazafiatlan és inhumanus beszéd.*

Egész iskola politikánk, köztapstól kísérve arra törekszik, hogy amit óriási

nemzetiségi vidékeinken az otthon elfogult gyűlöletében hall a gyermek mindenre hajló lelke, azt kineveljük belőle, az utált magyar nyelvet pedig megszeretessük vele.

Azt akarjuk, hogy ha ellenkezik is a szülő nézete szerint »a tudomány és igazsággal« az ő részleges tudása és igazságával, tanulja meg az érem másik oldalát is ismerni, a mi tudásunkat és ami igazságunkat.

Hová vezetne a Grósz dr. ur theoriája a hazafias politika terén!?

Meggondolatlan beszéd az a liberális musra való hivatkozással, hogy a szülők felfogása több mint az iskolai tudás és nevelés.

Hallja otthon a gyerek, hogy az urak ingyen élők, a tanító számár, a papok mind gonoszok, az ügyvédek nyuzók, az orvosok semmit se tudnak, a »nagy emberek« csak az uraknak nagyok, a haza semmi, stb hát ebben nevelődjek a gyerek. Hiszen az iskola király tiszteletre, nagyjaink emlékének megbecsülésére, hazafias ünnepek rendezése által honszeremre s az idősebb és okosabb emberek iránti tiszteletre tanít. Hát ne tanítson?

Inhumánus dolog ez a theoria.

Törvényszéki tárgyalásokon s ön is törvényszéki orvos dr. ur, sokszor hallja az ember az elnök kérdését egy-egy csodásan elvetemült gyerek kihallgatásánál, tudsz-e imádkozni? Tudod-e, hogy van Isten és szörnyü feleleteket hall.

Pálinkán ne elték, durva gaz vagy elzüllött anya mellett. Csak káromkodást hallott s az emberek szidását. Így nőtt fel. És a szülők belé csepegtették gyermekük lelkébe ezt a meggyőződést, melyet ők legjobbnak tartottak.

Hát nem szabad az ilyen gyermeket oda vinni Krisztushoz, ki megáldotta a kisdedeket, nem szabad megtanítani rá, hogy van egy Isten, kihez mindenki úgy imádkozik Miatyánk, egy boldogabb ország, melybe a becsület és tisztaság után jutunk. Tedd össze fiam a kezedet szálj az Istenedhez a te másik, szerető Atyáddhoz, ki úgy szeret, amint érdemled, ki szegényt és elhagyottat a föld porából felemel, ki szegény volt, istálló szalmáján született. Kemény ács munkát végzett s végig járta a Kálváriát értünk s dicsőségünk, ha végig járjuk mi is Érette!?

Ugye doktor ur az is sok kissé mondásnak, hogy iskolába csak leszűrt igazságokat szabad adni.

Hová lesz akkor a tan szabadság összes Somló Bódogaival együtt! Hisz, hogy mi a leszűrt igazság, azt mindig a hatalom szabja meg. A tudósok nem tudják, tanu rá az őrületbe hajtott Semelweisz.

Ugyan hogyan szűrné Perczel a közjogot és hogyan szűrné Lengyel Zoltán? Hogyan szűrné le a magánjogot Grossmann Miksa ur vagy Zsögöd, Groszsmied ur, hogyan szűrne a történelemben egy nemzetiségi tanár Bukerestben vagy Horváth Mihály, hogyan a nyelvészethe Bal-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az affaire.

Irta: Guy de Téramond.

Valósággal irtózom a mindennapiságtól, épen azért pompásan kacagtam egy barátom legutóbb elkövetett tréfáján. El is mondom önöknek azt, hogy velem kacagjanak.

A barátom ujságíró, még pedig színházi kritikus, Párizs gombamódra termő színházai között mindig talál a bíráló, akinek állítólag epe folyik vér helyett az ereiben, tárgyat a megbotránkozásra vagyis »lekritizálásra.« Egy külvárosi színház azonban épenséggel fölháborította az én barátomat, aki sietett is ütni egyet az illető direktoron. Erős. sőt goromba sorok voltak azok; elkeserítették volna a legérzékletlenebb direktort is, noha a társadalom eme tagjának állítólag szivacsból van a szive.

Ez e külvárosi direktor elkövette azt a vakmerőséget, hogy régi klasszikus drámákat adott elő s azoknak versben irt szövegét is át-

alakította prózává; mindezek tetejébe pedig a felvonásban még »specialitásokat« is léptetett fel a változatosság kedvéért. Valóban nem lehet csodálni, ha egy ilyen direktorról, aki még hozzá »képrámagyáros« volt a direktorsága előtt, azt írta a barátom, hogy — be kellene őt magát rámázní.

* * *

Két nappal később a barátom épen a szerkesztőségben ült, amikor a szerkesztőségi szolgák két névjegyet hozott be neki.

— Ez a két ur beszélni kíván önnel . . .
 A két névjegy következőképen szólt:

Hira Queddy
 nigger clown

Samovar

indiai kardnyelű

A sötét és a legsötétebb földrész képviselőit nyomban bebocsátották.

— Tessék helyet foglalni, uraim és adják elő, minek köszönhetem a szerencsét?

A nigger, aki kifogástalan Prince-of-Wales kabátban és a gomblyukban ibolyacsokorral jelent meg, de egyébként szakasztott olyan volt mint minden szerencsen, megragadta a szót:

— Én jó szerencsen lenni, uram . . .

— Ne mondja! — sietett közbe szólani a barátom. — De kérem, azért csak folytassa.

— Eljöttem tehát Samovárral, amely van nekem jóbarát, — ő nem beszélni a nyelvet és néma — azért jöttünk, hogy felvilágosítani a direktornak a czikk.

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat

Fő-utca Moskovits-féle ház.

Széchenyi szállodával szemben

TELEFON 509.

TELEFON 509.

Steiner Ernő, okl. mérnök. Nagyvárad.

Villamos világítási cikkek.

Elvállalja villamos világítási berendezések, elektromotorok-, távbeszélők-, jelző-készülékek stb.

Mérnöki és mindeme szakba vágó tervezések és munkálatok műszakilag tökéletes

kivitelét.

IZZÓLÁMPÁK.

MODERN

CSILLÁROK NAGY RAKTÁRA.

Költségelőirányzatokkal

. szívesen szolgálunk.

lagi és Simonyi, hogyan szürne Gyulay, Petőfi és Jókairól és hogyan Beöthy, hogyan szürne a vallásban Kecskeméti vagy Fux ur?

Hol a leszűrt igazság, magyar ember szerint a borban. Hát ne koczódjunk, de kacsintsunk doktor ur a valaha leszűrendő igazságok egészségére, melyekből feltétlenül a szűrőben marad az ön által hangoztatott elv.

* * *

A hitoktatás módszerében sok volt a hiba, mit lehetőleg enyhítettünk, ahogy tudunk. Most szűrjük az igazságot az új utasítások már ki vannak adva s az új tankönyvek már készülnek. Sok szépet fog bennük doktor ur találni, ha figyelmesen elolvassa.

Egy abszolút igazságot szűrök le a doktor ur cikkéből. A papok ne kuru-szoljanak, az orvosok ne prédikáljanak ellenben szeressék egymást, mert — és ez a másik igazság, — minden bajában mihozzánk fordul az ember, mégis minket szidnak legtöbbször, hát legalább mi ne torzsalkodjunk és ne avatkozzunk egymás dolgába.

Fálffy Béla,
hittanár.

Uj felügyelők.

Régi közmondás, hogy akinek az Isten hivatalt ad, ész is ad hozzá.

Manapság a hivatalt a miniszter osztogatja. S bár legtöbbszörre olyanoknak osztogatja, hogy ész is mellékelhetne hozzá, az emberi tehetetlenséget akként kerüli meg a miniszter, hogy olyan állásra nevezi ki az illetőket, ahová főlöleges az észnek nagy sokasága.

Legjobb ilyen állások a felügyelőségek.

Felügyelnek nálunk mindenre. Az anyakönyvek felügyelőit nyugdíjazták, de azért van még egy sereg szárazföldi és vízi, ut-, állat-, egészségi, betegségi, építészeti- és ki tudná

még miféle felügyelő. Képesítése: ur, vagy jó kortes. Foglalkozása: felügyel. Felügyel mindenre, amire kinevezik. Ma erdőre, holnap iskolára, holnapután a szarvasmarhák egészségi állapotára. Az alantasok úgy is tudják, mi a dolguk. A felügyelő tehát csak éppen felügyel, de nem tudja, mire?

Legujabb ilyen felügyelőket a bukott Berzeviczy teremtett a semmiből. Őt felügyelőt nevezett ki a tanítóképezdek fölé.

Mi jogon? Azt senki sem tudja. Az új iskolatörvényjavaslat még csak tárgyalva sem lett, a régi pedig nem adott rá jogot a miniszternek. S a mellett olyan éretlenül vannak a felügyelők beosztva, hogy a kevés számú protestáns képezde kapott egy külön felügyelőt, ellenben a nagyszámú és fölötté előkelő színvonalon álló katolikus képezdet együvé csapta a miniszter az oláhokkal, a zsidókkal, közös felügyelő alá.

Általános megbotránkozást kelt az a pazarlás, amelylyel a bukott kormány a kinevezéseket és állásokat osztogatja. Ez eljárásnak a legvakmerőbb fajtáját alkalmazta Berzeviczy, mikor új állásokat is szervezett s azokra az előkelő rangu helyekre soha sem hallott nevű apróságokat nyom be, érdemes és tudós tanterők érdemtelen és tudatlan felügyelőivé; megsértve vele a felekezetek jogát, autonómiáját is.

Ugy látszik, ez a lázas kinevezés- és kintetés-áradat a jövőnek akar szólni. A nemzet kitétte a liberális kormányt az ajtón, most igyekeznek futtában nyitva hagyni minél több ablakot, a visszatérés reményében.

A lőcsei petíció.

Károssy Jenő és tizenhat társa lőcsei lakosok, a tiz szavazattal kisebbségben maradt Máriaassy Mihály párthívei képviseletében dr. Léderer Miksa lőcsei és dr. Gyarmati Viktor budapesti ügyvédek benyújtották a magyar királyi Kuriához a petíciót dr. Hertelendy László képviselő ellen. A kérvény öt főcsoportban terjeszti elő azokat az érvénytelenségi okokat, amelyek alapján a választás megsemmisítése kérik. Az első három csoport a

képviselő által több választónak tett előnyígéretet, ilyen előnyígérésben való részességet és megelőző beleegyezést és a választási elnöknek a választás szabadsága tekintetében reá rótt kötelezettségének megszegését, a negyedik csoport 211 megvesztegetési esetet, az ötödik csoport Amerikában távollévők helyett jogosulatlan egyének által történt szavazást panasolja el. Az előadottak alapján a kérvényezők a választás megsemmisítését, esetleg az inficiált szavazatok leszámításával dr. Máriaassy Mihály általános szótöbbségének megállapítását kérik. Ezuttal első ízben lesz alkalma a Kuriának deklarálni azt, hogy a záróra letelte után választónak a szavazó terembe való bebocsátása és leszavaztatása, abszolút érvénytelenségi jogot képez-e, vagy sem.

A belvárosi mandátum megtámadása.

A kisebbségben maradt Andrássy párt tegnap reggel nyújtotta be a Kuriához a petíciót, melyben Tisza István mandátumának megsemmisítését kérik. Az érvénytelenségi okok egész sorozatában nagy számban terjesztik elő a vesztegetési esetet. A petíciót tegnap írták alá dr. Eulenburg Salamon, Fridwalszky Sándor, dr. Hellebront, dr. Fráter Béla, dr. Wilser, Tóth István.

A politikai válság.

Budapest, febr. 24.

A mai nap legnevezetesebb politikai eseménye Bécsben játszódik le, ahol délután egy órákor fogadja a király gróf Andrássy Gyulát Természetesen, oda irányul minden érdeklődés s ma délután Budapesten a politikai körökben csend volt. Sok képviselő volt a parlamentben a hol kilátásba helyezték a fizetések folyosítását, de a főpénztár rácsos ablakai nem nyitak ki ma sem, mert az állampénztár nem szállította be a szükséges összeget. Valószínűleg csak kedden kapnak fizetést a képviselők. A Házban nagy volt az élénkség, de a beszélgető képviselőknek csak véleményük volt tervük nem.

Az író pillanatra szótlanul bámult két látogatójára; alig volt képes a kacagását visszafojtani.

— Nagyon helyes! — mondta aztán az indus felé fordulva. — Ha tehát jól értem önöket, becsületbeli ügyben jöttek hozzám?

Az indus rábámult és egy szót sem szólt.

— Az ön barátja néma?

— Igen, elválni magának hangszálak a kardnyelés — világosította fel a szerencsen.

— Bocsánat, ezt teljesen elfeledtem. Mondja meg tehát az igazgatójának, hogy nem állhatok a rendelkezésére.

— Nem állhat?

— Nem állhatok! . . .

— És miért nem?

— Mert az én segédeim sosem lesznek képesek az önökével megegyezni a fegyverválasztásban. Hallgasson meg, kedves szerencsen, háromféle fegyver létezik csupán az affaire elintézésére; kard, vitor és pisztoly.

— Kard, igen, igen.

— Kard? . . . De hiszen azt nyomban elnyelné az én segéd-társam és ez esetben nem volna fegyverünk.

— Vitor?

— Vitor . . . ez is a mesterségéhez tartozik. Nem érnék vele semmit . . . Azonkívül

egy hangot sem képes beszélni és így az én segédeim sosem tudnák vele megértetni magukat, hacsak meg nem tanulják a némák jelbeszédét . . . ezt pedig valóban nem lehet kívánni a legönzetlenebb barátától sem pusztá szívességből?

— Pisztoly?

— Nem, mert ha dördülne, az ön társa azt hinné, hogy csengetnek és ez is kellemetlenséget okozhatna. Láthatja tehát, hogy sehogyan sem megy.

A szerencsen egészen magánkívül volt és csaknem tehérré lett dühében.

— Tehát vonakodni?

— Igen, vonakodni!

A tréfa már rossz fordulatot kezdett venni: a szerencsenek általában véve nem nagyon tartózkodók, ha megszólal a vérük, de ha még ingerlik is őket, abból baj támadhat.

Az újságíró tehát megváltoztatta a taktikáját és így szólt:

— Nos, jól van, uraim: rendben van; magam fölkezem Medrano és Footlit urakat, a Nouveau Cirque-ből, hogy holnap reggel lépjenek önökkel összeköttetésbe.

Végre fölemelkedett a szerencsen és annak barátja, az indiai kardnyelős, látván, hogy az affaire megbízójuk kívánságához képest intézö-

dik el és büszkén távoztak a szerkesztőségből.

Imnár két vidám ficzkót kellett csak találni, akik hajlandók a tréfa folytatására, hogy teljesen nevetségessé tegyék a külvárosi direktort.

Ez azonban nem ütközött bonyodalomba.

Másnap reggel a szerkesztőség két másik tagja, stilszerű britanniai izléstelenséggel öltözötten, elindult Hira Queddy nigger-crown és Samovár indiai kardnyelős urak felkeresésére.

Az igazgató lekötözött udvariassággal fogadta őket. Néhány barátságos szó után bevettette a segédeket egy tarkára festett szobába, aztán a négy segédet néhány palack «fin de siècle cseresznye-szesz» társaságában magukra hagyta.

Hogy mi történt a négy segéd között abban a titokzatos szobában, — azt bizonyára sohasem tudja meg a világ és a titkot a sirba viszik le ők magukkal, amiért örökké kár lesz.

Az egyetlen, amit megtudott a világ, az volt, hogy időnkint a segédek valamelyike elhagyja a szobát és cseresznye-szeszes palackokkal tért oda vissza.

A vita kétségtelenül éles lehetett, mert öt óra hosszat maradtak együtt.

ERMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkól fölfelé ütöres palackonként 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ERMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-fér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

Telefon 206. szám.

Az ülés teremben is volt mozgolódás: A karzatokra rengeteg állványokat állítottak s azokról vizsgálták mérnökökemberek, hogy rendben van-e a harminczötmillió palota márványtetőzete? Négyszögméterenkint kopogtatják be a menyezetet s a munkájuk eléggé felelősségteljes, mert a főrendiházban lezuhant meglepetés óta a parlament márványdiszítései elvesztették a hitelüket.

A parlamentben egész délelőtt ott volt *Justh Gyula* is, aki a két alnökkel: *Bolgár Ferencz* és *Rakovszky István* a Ház adminisztratív ügyeiről tanácskozott. Ma a kuriától ismét két *petíció* beadásáról érkezett be értesítés.

Darányi Ignác ma délelőtt negyed tizenkét órakor a Nemzeti Kaszinóban járt, ahol találkozott gróf *Battyhány Lajossal* és több diszidenssel. Az ellenzéki politika főhadiszállása különben ott van a Kossuth Lajos-utcában, a hol ma délelőtt egész sétáló parlament vitatkozott a politikai helyzetről.

A háború.

Port-Szaid, február 24. A »Radzivil« orosz torpedózúzó zátonyra jutott és megfeneklett.

London, február 24. A »Daily Telegraph« jelenti Tokióból: Japán csapatok jelentek meg a Tumen folyó torkolatánál, hogy az oroszok által lerakott aknáktól megtisztítsák és teljessé tegyék Vladivosztozk blokádját. Ama hírek, hogy a japánok részéről a béke érdekében valami kezdeményező lépés történt volna, valótlán.

London, február 24. A »Daily Telegraph« jelenti Tokióból, hogy a japáni hadbizottság egyelőre harmincz millió yent szavazott meg hadiépítkezésekre.

London, február 24. A Daily Telegraph tokiói tudósítója azt táviratozza lapjának, hogy közölték vele, hogy nem igazak azok a híresztelések, hogy japán lépéseket tett a béketárgyalások megkezdésére.

London, február 24. A Daily Telegraph

Ez idő elmulta után az igazgató zavartan és aggódva pillantott be a kulcslyukon, mert attól tartott, hogy a segédek felvették a középkori szokásokat és lerántva a falai diszül szolgáló fegyvereket, egymás ellen fordították azokat.

A kép, amely a szeméi elé tárult, rettenetes volt; hátra hanyatlott fejfel, csüggedten lelógó karokkal, ült némán az asztal körül a négy segéd.

— Egek! — kiáltott fel az ex-rámagyáros, — talán halottak is már!

E szavakkal egész személyzetét segítségül hívta és behatolt a szobába.

Hosszas rázás és dörzsölés után végre magukhoz tértek a segédek.

Most azonban még komikusabb lett a helyzet.

A segédek az eszméletlenségig ittasok voltak és fogalmuk sem volt már arról, hogy tulajdonképpen miről is van szó.

Hiába tördelte kétségbeesetten kezét az igazgató, hiába emlékeztette őket számtalan alkalommal tanusított jóságára és könyörgött, hogy tekintsenek a becsületére, amely koczkán van, a szerencsen hallani sem akart egyébről, mint hogy Footilt és Medrano urak a világ legderekabb emberei, neki pedig olyan kedves barátai, hogy inkább elgázoltatja magát az om-

menti Sanghaiból, hogy ott az hírlik, hogy a japán hadvezetőség legalább 30 millió yen megszavazását kívánja a japán hadsereg megerősítésére. A költségvetési bizottság az összeget, mely csak ideiglenes követelés, azonnal megszavazta.

London, február 24. A Daily Telegraph jelenti, hogy nemrégiben a Tumen folyó torkolatánál japán csapatok jelentek meg, hogy a folyam deltáját megtisztítsák az aknáktól. Ez szükséges volt, mielőtt a japán sereg hozzáfoghat Vladivosztozk bezárásához.

A hulli eset.

Páris, február 24. A *Matin* írja: A hulli bizottság határozata az esküdtszéki verdiktek mintájára van szövegezve és az egyes kérdéseket, valamint az azokra vonatkozó igennel vagy nemmel való feleleteket a szótöbbséggel vagy egyhangulag megjelöléssel tartalmazza. A bizottság tagjai tegnap elnökül Fournier tenger-nagy tisztelére ebédet adtak, melyen Spaun báró osztrák-magyar tenger-nagy Loubet elnökre pohárköszöntőt mondott.

London, február 24. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: A hulli vizsgáló-bizottság tárgyalásai eredményének 10 pontja közül csak az elsőben döntöttek Oroszországra nézve kedvező értelemben és pedig eme kérdésekben: Indokoltak voltak-e Rosdesztvenszky tenger-nagy aggodalmi, indokolt volt-e az, hogy az oroszok a gőzösökre lőttek, mert azokat torpedónaszádoknak tartották. A harmadik pontban az áll, hogy az oroszoknak meg kellett volna állniok, hogy a halászgőzösöknek segítségükre legyenek. A jelentés visszautasítja azt az orosz állítást, hogy torpedónaszádok voltak jelen és azt állítja, hogy az oroszok az Auróra lőttek. Az is bennfoglaltatik a jelentésben, hogy az oroszok a tőlük okozott kárért felelősek.

Az orosz forradalom.

A forradalom Sergius meggyilkolása óta a rettegés stádiumába lépett. Aki csak hivatalt visel, mind remeg és bujkál, az utcára sem mer kimenni.

A félelem már átragadt a pétervári rend-

nibusz által, semmint a kis ujjával is érinteni engedné a barátait, akik az ő barátai.

Az indiai kardnyelő pedig a maga némaságában, elmetszett hangszálaival is oly megrendítő tanuságát adta a szeretetének, hogy a süket is megérettette volna.

A szerencsétlen igazgató belátta, hogy teljességgel lehetetlen bármit is kivenni ezekből az emberekből; diszkrétan, alázatosan távozott tehát a szobából, csak azt az egyet nem volt képes megérinteni, hogy ilyen ártalmatlan szer, mint a cseresznyeszesz, hogyan tudott ekkora rombolást véghezvinni az ő becsületbeli ügyében.

* * *

Másnap azonban a következő mulatságos hír volt olvasható a lapokban:

Egy hírlapi közlemény folytán a H... színház igazgatója becsületében érezte magát megsértve és elégtételadásra szólította fel a cikk szerzőjét. A párbaj elkerülhetetlen.

A mérkőzés holnap reggel fog végbemenni. A fegyver, kard, ezt megelőzőleg pedig egyszeri vértelen golyóváltás.

A H... színház igazgatója nevében: *Hira Queddy,* *Samovar,* nigger clown. kardnyelő.

A cikk szerzője nevében: *Medrano,* clown. *Footlit,* clown.

őrségre is, amelynek minden vezetője halálos ítéletet kapott, és egynéhányat már meg is öltek közülök.

A legénység élete sincsen biztonságban, mert egyre-másra merényleteket követnek el ellenük.

A félelem oly méreteket öltött, hogy a rendőrség megtagadta a szolgálatot és így került a hír külföldre, hogy a rendőrség sztrájkra készül.

Merénylet Vladimir nagyherceg ellen.

Pétervárról jelentik, hogy Vladimir nagyherceg betegségét nem szélhűdés okozta. A nagyherceget egy rendőrnek öltözött merénylő tőrrel megszurta.

Megölte volna, de egy tiszt elütötte a kezét.

A törsturás így a lapoczkát érte. A sebesülés nem veszélyes. A merénylőt elfogták.

Tegnap óta állandóan újabb merényletről beszélnek. A merényletet, mint már kijelentettük, állítólag Vladimir nagyherceg ellen követték el.

Az egyik verzió szerint egy rendőrnek öltözött merénylő tőrrel sebezte meg a nagyherceget, a másik szerint bombát helyeztek el a nagyherceg lakosztálya alatt, a bomba fel is robbant, de a nagyherceg csak csekély sérüléseket szenvedett.

Ismét más jelentések szerint a merénylet következtében a nagyherceg súlyosan megsérült és állapota válságos.

Mindezen híreket ellenőrizni nem lehet, a berlini orosz nagykövetségen semmit sem tudnak a merényletről.

Bécs, febr. 24. A bécsi orosz nagykövetség nem tud arról, hogy Pétervárott újabb merényletet követtek volna el.

Pál nagyherceg missziója.

Berlin, febr. 24. Pétervárról jelentik: Pál nagyherceget nem azért hívta a császár haza, mert nagybátyja meggyilkolása békülékenyvé tette, hanem mert közreműködése nélkülözhetetlen és azt hiszik, hogy a nyugalmat helyreállítani és a dinasztíát megmenteni ő fogja.

Pál nagyherceg kedvence volt mindig az orosz népnek, különösen a fővárosokban nagyon szerették tolleranciája, barátságos és fesztelen közlekedése, jótékonyága és emberbarátsága miatt.

Amikor megfosztották őt címétől és rangjától ez nem a házassága miatt történt, a házasság csak ürügy volt, hanem azért, mert népszerűsége szálka volt a reakcionárius párt szemében és a csárral elhitették, hogy Pál a trónra aspirál és az összeesküvőkkel szövetezik.

Azóta a császár meggyőződhetett arról, hogy a száműzött nagyherceg nem is gondolt hasonlóra és most az akkor száműzött népszerűséget akarják a trón megmentésére felhasználni.

Az elkeseredettség és életuntság azonban ma már olyan méretű, hogy ezen egy ember népszerűsége semmit sem javíthat.

Az orosz nép alkotmányt akar és amíg ezt meg nem kapja, nem fog megnyugodni.

Pétervár, február 24. Ama bizottság, amely a sajtó-ellenőrzés könnyítésének kérdésével foglalkozik, tegnap kezdte meg Kobeko titkos tanácsos elnöklésével munkálatait és elvben a sajtócenzúra megszüntetése mellett nyilatkozik. A belügyminiszter képviselője úgy nyilatkozott, hogy a miniszter a cenzura meg-

szüntetése mellett foglal állást, de azt kívánja, hogy az átmenet fokozatosan történjék. A könyvcenzúra tekintetében úgy nyilatkozott a bizottság, hogy a nem kevesebb, mint öt iv tartalmu eredeti műveknél megszüntetendő a cenzúra, ugyisint nem kisebb, mint tíz ives fordításoknál. A gyermekek és a nép számára szolgáló könyveknél a cenzurát fel kell tartani. A bizottság úgy nyilatkozott, hogy a sajtó csak bíróságoktól függjön.

Baku, február 24. A városban nyugalom van, de az utolsó eseményektől előidézett izgatottság nagy. Sok lakó elhagyja a várost. Majdnem minden örmény bolt zárva van. A bankok ma a kormány védelme alatt megnyitották üzletüket. A papság igyekszik a népet lecsendesíteni. Itt és a közellévő községekben több embert megöltek vagy megsebesítettek. Néhol egész családokat megöltek.

Pétervá. február 24. A nagyherceg parancsára a pétervári tüzérlovasdandár négy tisztjét és három altisztjét a Vízkereszt ünnepén történt ágyumerénylet miatt katonai bíróság elé állították.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr. Károly Irén Előadása

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

*** A város alapítványai.** Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága az új városi színház megnyitása alkalmából 20,000 koronát szavazott meg humanus és közművelődési célokra. Elhatározta a közgyűlés, hogy 10,000 korona alapítvány kereskedő és iparosifjak továbbképzésére, 10,000 korona pedig szegényház céljaira szolgál. A belügyminiszter értesítette Nagyváradi városát, hogy az alapítványok ellen nincs kifogása, azokat helyben hagyja, azonban az alapító okleveleket ki kell állítani s jóváhagyás végett a miniszterhez felterjeszteni.

*** Az új főispáni titkár kinevezése.** Tudvalevőleg *Reinle* Gyula belügyminiszteri fogalmazót, ki közel tizenegy évig működött dr. *Beöthy* László főispán mellett főispáni titkári minőségben, a belügyminiszter a központba rendelte vissza szolgálattételre. Utódjának kinevezése tegnap érkezett meg Biharvármegye főispánjához. Tisza István gróf mint belügyminiszter dr. *Kormos* Béla végzett joghallgatót a m. kir. belügyminiszteriumhoz fizetés nélküli segédfogalmazóvá nevezte ki s főispáni titkári minőségben Biharvármegye és Nagyváradi th. város főispánja mellé rendelte ki.

*** Villamos erő a vízvezetési telepen.** Mind erősebben előtérbe lép azon kérdés eldöntése, hogy Nagyváradi város vízvezetési telepe az eddigi gőzüzemben meghagyassék, vagy átvitessék villamos üzemre s a városi villamos telep szolgáltassa a hajtó erőt. A szakértők eltérő véleményben vannak. A Ganz-cég azonban már beküldte az ajánlatát a villamos erő alkalmazása esetén szükséges gépekre.

*** Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálja.** A gőzgépezők és kazánfűtők nagyváradi vizsgáló bizottsága az érdeklődőknek ez uton tudomásul hozza, hogy a legközelebbi vizsgáttétel folyó év márczius hó 5-én a *Moskovits* Adolf és fiai tulajdonát képező *Adria* gőzmalomban fog megtartani. A vizsga

fenti napon reggel 9 órakor veendi kezdetét. Felhívják mindazok, kik e vizsgán részt venni óhajtanak, hogy kérvényt az ahhoz tartozó mellékletekkel együtt a vizsga tétel napjáig a m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez Nagyváradon adják be, esetleg azok a vizsga tétel napján egyenesen a vizsgáló bizottságnál is, jelentkezés alkalmával benyújthatók. A vizsgáló bizottság elnöke, *Pozsonyi* László, m. kir. kerületi iparfelügyelő.

*** Politika a takarékpénztárban.** Azt gondoltuk, hogy a választás elmúltával elmúlnak majd az abból támadt ellentétek is és nyugodtan végzi mindenki megszokott teendőit. Ugy látszik, tévedtünk e feltevésünkben. Erre vall legalább az a hír, hogy a *Nagyváradi takarékpénztár* közgyűlésén kiakarják buktatni az intézetnek egyik munkás, érdemes emberét, — mert a választásnál az ellenzék jelöltjére szavazott. Nem az igazgatóság tervezi ezt; az ő hivatalos jelöltje közt ott lesz most is a holnapi közgyűlésen ennek az ellenzéki embernek a neve — de egyesek összebeszéltek ellene, törölni fogják a nevét és megállapodtak az ellenjelölt személyében is. Teljesen hiteles forrásból értesültünk e készülődő stikliről, melytől — ismételtén írjuk — feltételezzük, hogy az igazgatóság távol áll, de felhívjuk rá úgy az igazgatóság, mint a részvényesek figyelmét, mert e legrégibb és legnagyobb intézetnek érdekében állónak tartjuk, hogy politikai momentumot ne keverjenek a választásba.

*** A kormány az iparosok pártján.** Budapestről jelentik, hogy az építőipar terén elharapódzott kontárok ellen országszerte folyik a hajsza, rendszerint kisebb-nagyobb eredménnyel, mert a kontárok mindenhol találtak maguknak egy-egy kibuvót és tönkrement hivatásos mesterek neve alatt folytatták eme képesítéshez kötött ipart. Ujabbán megkövetelik a törvényes képesítéssel nem rendelkező kontároktól, hogy építővállalkozói igazolványa legyen s csak annak alapján nevezhet meg maga helyett más felelős szakértőt, akinek ez esetben személyesen kell a műszaki rendelkezéseket eszközölnie, már pedig ez drága multság. Egy másik konkrét feljelentésből kifolyólag pedig 100 korona pénzbírsággal sújtottak egy kisiparost, mert oly munkát vállalt, melyre képesítése nem volt.

*** Kitüntetett alispán.** A király *Szász* József, Alsó-Fehérmegye alispánjának, buzgó szolgálata elismerésül a III. osztályú vaskorona rendet adományozta díjmentesen.

*** A vasuti üzletvezetőség közlése.** A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a következő hirdetményt teszi közre: Értetjük a n. é. közönséget, hogy 1905. évi február hó 25-étől kezdve a dévaványa—kisujszalási vonalon közlekedő 6502, 6514, 6513, 6514, 6563 és 6564 számú vonatoknál első osztályú szakasszal bíró kocsik is fog közlekedni, miért is ezen naptól kezdve e vonatrészen első osztályú menetjegyek is kiadatnak. Kolozsvár, 1905. évi február hó 22-én. *Az üzletvezetőség.*

*** Az iparosok nyugdíja.** Régen tervezik, hogy valami uton-módon olyan szervezet hozzanak létre, amely az elaggott iparos polgároknak nyugdíjat nyújtana s így a nyomor helyett tisztességes nyugodt életet biztosítana az öreg iparosoknak. Országos kongresszusokon is foglalkoztak már a kérdéssel, azonban az óriási kérdés megoldása nagyon sok nehézségekbe ütközik s különösen a dologhoz szükséges rengeteg összeg előteremtése leküzdhetetlen akadályokkal jár. Most *Gerő* Ármán rendőr-főkapitány, iparhatósági biztos vette kezébe az ügyet. Az iparosok kiválóbbjait kedden, február 28-án délutánra értekezletre hívta ösz-

sze. Bizony nagyon ráférne a szegény kisiparosokra, hogy a munkában eltöltött évtizedek után öregségükre ne legyenek kitéve a nyomornak. Az értekezletre meghivottak a következők: *Bertsey* György, *Tátray* Sándor, *Óváry* Lajos, *Czeglédy* Jeremiás, *Cser* János, *Széles* Lajos, *Weisz* Károly, *Lebovits* Miksa, *Grünwald* Jenő, *Erlich* Mór, *Sziládky* Ernő, *Lévai* Márton, *Stagl* Kálmán, *Rendes* Vilmos, *Kovács* Kálmán, *Peller* Ferencz, *Stettner* István és *Tenkei* József betegsegélyző pénztár titkára.

† Székely Laczika. Város szerte közbecsülésnek örvend a Székely család s annak intelligens ritka agilitásu feje, ki bámulatos munkaerejével úgy tudta szép de nagy családját nevelni, örízni, hogy annak minden tagja érezze szerető gondosságát, de a gondokat csak ő.

Most mély részvétellel vesszük hírét, hogy a család becézött piczi kedvence a kis *Laczika* meghalt. Be nagy gyászt is tud hozni egy ilyen piczi lélek, ha eltávozik!? Mindnyájan, kik ismerjük a családtagok példás szeretetét egymásiránt, igaz szívvvel osztozunk a mélyen sujtott család gyászában. A kis halottól következő gyászjelentést adta a család.

Székely Sándor káptalan-uradalmi számvető és neje *Márkus* Áranka gyermekeikkel együtt szomoruan tudatják, hogy a forrón szeretett gyermekük, illetve testvérük *Laczika* folyó hó 23-án este 7 órakor élete 22-ik évében az Ég angyalai közé költözött. Drága halottunkat folyó hó 25-én délután 3 és fél órakor a Csengeri-utcza 152 számú háznál végzendő beszentelés után a váradi olasz-i r. kath. temetőbe fogjuk örök nyugalomra helyezni. Nagyváradi, 1905. február hó 23-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

*** Az iparoktatási bizottság megalakulása.** A nagyváradi iparoktatási bizottság elévülhetetlen érdeme, hogy iparos tanonciskolánk az országban az első helyen áll. A bizottság ez évben tegnap tartotta első ülését, amely egyuttal alakuló ülése is volt. *Rimler* Károly polgármester elnökölt s jelen voltak *Ragány* János, *Guttman* József, *Sztarill* Ferencz, *Máthé* Lajos, *Óváry* Lajos, *Hann* László, *Lévai* Márton, *Gábel* Jakab, *Weisz* Károly, *Mártonffy* Bogdán, dr. *Mártonffy* Marcell, *Andriska* Károly, *Bodnár* János, *Szűts* Izsó és *Sztarill* János jegyző. — *Rimler* Károly elnök szép beszédben méltatta *Ragány* János főszámvető, eddigi elnök érdemeit az ipariskola körül, s kérte, hogy az elnökséget jövőre is vállalja el. *Ragány* János visszapillant az utóbbi 10 évre, mióta a bizottság élén áll. A bizalmat hálás köszönettel veszi, az elnökséget elfogadja s kéri a tagok támogatását. — Ezután elnök indítványozta, hogy jövőben két alelnök választassék. Elfogadták s id. *Guttman* Józsefet és dr. *Radó* Ignácot választották alelnökkül. Jegyző lett továbbra is *Sztarill* Ferencz; főgondnok *Stark* Gyula, algondnok *Óváry* Lajos. Az alakulás után a folyó ügyeket intézték el.

*** Elfogott tolvajok.** Ince Lajos építővállalkozónak a huszárlaktanya melletti szénás kertben volt két kazal szénáját már régebb idő óta dézsmálják. Tegnapelőtt este azután lesben állottak a rendőrség emberei és tetten is érték *Marozsán* Pétert, *Nagy* Sándort és özv. *Szász* Jánosné, akik az éj leple alatt ugyan takaros porció szénákkal akartak könnyebbíteni a kazalon. A rendőrségre bekisért szénatolvajok azután hamarosan megnevezték bűntársaikat is, jelesül *Vasadi* János, *Juhász* András és *Juhász* Miska nevűeket. Azt is beismerték, hogy apránként vagy 180 korona értékű szé-

nát lopkodtak s mindjárt el is adták. Valamennyiük ellen eljárást tett folyamatba a rendőrség.

* **Meghalt a moslékfürdőben.** Tegnap délben a Berger-féle szeszgyárban megjelent egy nyájas de annál rongyosabb idegen, aki elmondta, hogy most szabadult épen a közkórházból és az orvos erősen szívére kötötte, hogy moslékban fürdjék meg, mert akkor biztosan meggyógyul. A nyájas idegen eme indokok alapján moslék fürdőt kért. A gyár felügyelője nem akarván egy veszendő emberéletet holmi moslékfürdők miatt biztos halálnak kitenni, azonnal rendeletet adott, hogy egy hordóba meleg moslékból fürdőt készítsenek a jövevénynek. A hetések ekként is jártak el és az idegen csakhamar nyakig lubiczkolt a meleg moslékban. A hetések egy darabig élvezettel szemlélték a szokatlan fürdözést, majd azután magára hagyták a fürdőt, hogy hadd tartsa csak a kurát, ameddig jólesik. Este 8 óratájt végre mégis benyitott az egyik hetes és akkor látta, hogy az ember a hordó kávjára könyökölve meghalt. Kihúzták a vízből, azaz a moslékból, melyben melléig elmerülve fürdőzött még akkor is. Orvost is hívtak, ez azonban a szívzélhűdés okozta halál megállapításán kívül mi mást sem tehetett. A hullaházba kiszállított ismeretlenről a zsebében talált tolonczlevél alapján megállapította a rendőrség, hogy *Plesza Vaszi Flóra*, Ske-risorai illetőségű 28 éves csavargó, kit Várad területéről kiiltottak. Holnap temetik.

* **Elfogott szentolvajok.** Az államasutak raktárkezelőse tegnap délelőtt szénlopáson ért két suhancot. *Tóth Lajos* és *K. Nagy Sándor* az enyves-kezü szénzállítók hamarosan a rendőrség elé kerültek, minthogy azonban még kezdetén valának a lopásnak és alig néhány fillér értékű szén loptak, enyhe lesz bünhődésük is.

* **Elveszett.** Egy szegény cselédleány ma délelőtt elveszítette vadonat új pénzes erszényét, amelyben 98 fillér pénze, jeggyűrűje és egy másik aranygyűrűje volt. Ez uton kéri a becsületes megtalálót, hogy leginkább a gyűrűket juttassa a rendőrségre. — Találtak 6 Pallasz lexikont és egy új kocsioldalt. Átvehetők a rendőrségen.

x **Zeneestély a Bihar-Kávéházban.** Ma szombaton, február hó 25-én, Pócsi Laczi zenekara személyes vezetése alatt nagy zeneestélyt rendez, melyre a n. é közönség szíves támogatását kérem. Vasárnap február hó 26-án délután 4-7-ig uzsona zene este a cs. kir. 37 gyalogezred zenekara hangversenyez számos látogatásért esd mély tisztelettel a bérlő.

x **Szűcs Laczi** kitűnően szervezett magyar daltársulatával folyó hó 16-án, csütörtökön kezdte meg előadásait — teljesen új műsorral — a **Szabó Gyula** Körözs-utcai éttermében, mely alkalommal színre kerülnek: *magán és pár jelenetek, egyveleg, táncok és kacagató bohózatok.* *Pederdy Vitos* gyorszobrász minden este más mutatványt produkál. A daltársulat legújabb kurucz nótákat ad elő. Tegnap érkezett meg a társulat új tagja, *Kovács Ilonka.* *Szűcs Laczi* igazgató Vén cigány című melodramát ad elő, melyet *Farkas Imre* az ismert nevű poéta irt. Legközelebb *Papp Ferencz* baritonista fog fellépni, ki annak idején *Dankó Pista* társulatának volt egyik erőssége. — *Családi műsor.* — Előadás kezdete tél 9 órakor. — 12 óra után *nagy moulin Rouge à la Óbudavár.*

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: János vitéz.

Szombat: János vitéz.

Vasárnap: János vitéz.

A **zaharai konzul.** Guti Soma trágárságokkal telt bohózata lesz a színház legközelebbi premierje, melyet az igazgató a jövő hét

keddjére tűzött ki. A főszerepeket *E. Kovács M., T. Pogány, Berlányi, Veró J., Tóth E., Krasznai, Tihanyi, Bérczi* játsszák.

A vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután 3 órakor félhelyárakkal *Barrie* nagyhatású fantáziája «Az egyenlőség» kerül színre, míg este az óriási sikerű «János vitéz» megy 9-edszer. Mindkét előadásra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Ujdonságok. A színház igazgatója a következő ujdonságokat szerezte meg előadásra: A rátartós király kisasszony, operett; Az arany patkó, vígjáték; Miniszter válság, vígjáték; Mulató Istenek, operett; El nem álló harangok; Miss Hobs, vígjáték; amelyek még ez időnyben színre kerülnek.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradai jogászegylet felolvasó ülése. A nagyváradai jogászegylet ma, szombaton délután 5 órakor felolvasó ülést tart, melynek tárgya *Mártonffy Marcell* kir. jogakadémiai tanár előadása «A korlátolt felelősséggel alakult társaságokról.» Ezen felolvasásra a jogászegylet tagjait, a jogakadémia hallgatóságát, valamint az érdeklődőket meghívja a nagyváradai jogászegylet elnöksége.

Igazságszolgáltatás.

Vádak egy főszolgabíró ellen.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

Érdekes sajtópört tárgyalat tegnap a nagyváradai királyi törvényszék, mint sajtóügyi esküdtszék.

Még 1902 tavaszán történt, hogy az aradmegyei Berzova községben jegyzőt választottak. *Péczy Elek* radnai főszolgabíró nem akarta a jegyzőhelyettest kandidálni, mert más embere volt kiszemelve a jegyzői állásra. A község intelligenciája azonban követelte a főszolgabírótól, hogy jelölje jáki *Tóth Pál* helyettes jegyzőt s erre aztán *Péczy* kandidálta is jáki *Tóthot*, de csak azzal a feltétellel, ha becsület szavát adja, hogy a választás előtt visszalép. Ezt is csak azért tette, hogy ne akadályozza meg előmenetelében a visszazoritott segédjegyzőt. A főszolgabíró előlegesen jelölte jáki *Tóthot*, s megígérte, hogy a legközelebbi jegyzőválasztáson megválasztatja őt, csak most az ő jelöltjével szemben ne exponálja magát. *Tóth Pál* belement az egyezségbe, habár *Berzován* oly nagy pártja volt, hogy megválasztását biztosra vették. A főszolgabíró nem tartotta meg ígéretét, mert a legközelebbi választáson nem is kandidálta jáki *Tóth Pált*, habár erre becsület szavát adta. A mellőzött segédjegyző ezért a következő nyiltéri közleményt tette közzé az Aradon megjelenő «Függetlenség» című napilapban:

Nyilt levél Péczy Elek az aradmegyei radnai járás főszolgabírójához. A közel multban lezajlott berzovai és petresi jegyzőválasztások alkalmával tanusított minősithetlen magatartása következtében, miután azon elszomorító körülményről kellett meggyőződnöm, hogy ön az esküt megszegte — önt tisztességes egyéniségnek nem tekintem, mert ezen eljárásával beigazolta azt, hogy ön előtt a becsület és jellem teljen ismeretlen fogalmak.

Hogy ily nagy fokujellembeli fogyatkozás mellett köztisztviselői pályán megmaradhat-e valaki, azt kétségbe vonom, de velem együtt kétségbe vonja ezen körülményt az egész múltbeli társadalom is, melynek kebelében önnek többé helye nincsen.

Azt hiszem, hogy egy főszolgabíró — mint

például ön — ki hivatali állását és tekintélyét arra használja fel, hogy alantas közegei által magának váltót zsráltat oly összegekről, melynek kifizetésére teljesen képtelen — kisedet játékaikat már eljátszotta.

A nagyváradai királyi ügyészség, mint sajtóügyi hatóság inkriminálta a közleményt és megindította az eljárást a cikk írója jáki *Tóth* ellen, mert *Péczy* főszolgabíróra, mint köztisztviselőre nézve is sértőnek találta a nyiltlevelet.

A vádtanács vád alá helyezte jáki *Tóth Pált* nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt. A nagyváradai királyi törvényszék, mint sajtóügyi hatóság már egy izben foglalkozott az ügygyel s akkor megengedték jáki *Tóthnak* a valódiság bizonyítását közérdek czimen.

A nagyváradai esküdtszék tegnap vette tárgyalás alá az ügyet *Csulyok Béla* dr. elnökelete alatt. Szavazóbírák: *Korn Lajos* és *Biszterczky Elemér* voltak. A közvádat *Baróthy Pál* királyi alügyész képviseli, a vádlottakat *Szokoly Tamás* dr. és *Olasz Béla* dr. védik.

Rendes esküdtek: *Biró János, Gyöngyössi István, Vargha Pál, Oláh György, Csathó Gyula, Tarsoly Ferencz, Csordás Alajos, Kovács István, Dobos Menyhért, László József, Bozsik István, Fröhlich József.*

Pótesküdek: *Urbanovszky Lajos* és *Tikász András.*

Az esküdtszék megalakítása után *Csulyok Béla* dr. elnök megnyitva az ülést, a vádlottat hallgatta ki.

Jáki Tóth Pál vádlott elismeri, hogy az inkriminált közleményt ő írta, s annak valódiságáért a felelősséget is elvállalja. Amit irt, az mind megfelel a valóságnak, mit a védelem s a tanuk igazolni is fognak. Nem harag vezette őt cikkének megírásában, csak a főszolgabíró jogtalan cselekedeteit akarta leleplezni, hogy ne vezessen más embereket is az orruk alá fogva. Az esküdtszék a tárgyalás során meg fog győződni a cikk igazságairól s meghozhatja ítéletét.

Péczy Elek főszolgabíró, sértett, rágalomnak tartja *Jáki Tóthnak* az inkriminált cikkben foglalt összes állításait. Ő nem tett ígéretet a vádlottnak, hogy jegyzőnek választatja s az sem igaz, hogy arra kényszerítette, hogy a választás előtt mondjon le a jelölésről. *Tóth* a járásban nem volt népszerű ember és ezért nem választották meg. A berzovai községi képviselőtestület kérte meg őt, hogy ne kandidálja a vádlottat, mert ugy sem választják meg. Ő ennek ellenére mégis jelölte *Tóthot*, mert erkölcsi kötelességének tartotta. *Tóthnak* az az állítása, hogy ő intrikált ellene, nem felel meg a valóságnak. Azt hiszi, hogy azért írta meg vádlott a cikkét, mert személyes ellenszenvvel viseltetik iránta.

Dr. Magyar Sándor járásorvos tanu azt vallotta, hogy a főszolgabíró a kérdéses időben nem adta becsületszavát *Jáki Tóthnak*, hogy a legközelebbi választáson jegyzőnek választatja. Azt tudja, hogy *Péczy* főszolgabíró nem akarta kandidálni a vádlottat kit erélyes, kötelességtudó, hivatali dolgaiban kiválóan képzett és szorgalmas embernek ismer.

Kovács Aladár főerdész, mint tanu állítja, hogy a főszolgabíró csak kényszerítésre jelölte a vádlottat a berzovai jegyzőségre. Ő és több társa birták rá *Péczyt* arra, hogy jelölje jáki *Tóthot*, ki szorgalmas munkásságával legjobban rászolgált a jegyzői állás elnyerésére. *Péczy* főszolgabíró csak azért jelölte a vádlottat, hogy

más járásban ne vessék vissza azért, hogy még abban a községben sem jelölték, hol hosszú évek során becsülettel viselte hivatalát. Tudja, hogy a főszolgabíró becsületszavát adta Tóthnak, hogy a legközelebbi választáson megválasztatja, de csak azzal feltétellel, hogy ha a berzovai választás előtt visszalép a jelöltek közül. Tóth ezt meg is tette, de a főszolgabíró nem váltotta be ígéretét. Arról is tudomása van, hogy Berzován egy kereskedőnek négy italmérsi engedélye van. Tanu valamására esküt tett.

Több érdektelen tanu kihallgatása után Csulyok Béla dr. elnök az érdekes sajtópör tárgyalásának folytatását ma délelőtt 9 órára halasztotta.

December 13. a törvényszék előtt.

A december 13-iki képviselőházi rombolás utójátékának egy jelenete játszódott le tegnap a királyi büntetőtörvények előtt. A nagy történelmi nevezetességű napon ugyanis Szántó Ferencz hírlapíró, a »Budapest« napilap munkatársa az összerombolt elnöki emelvényből egy lécdarabot vitt magával. Előbb azonban a relikviára az ellenzéki vezérektől kézírásokat gyűjtött. Így írták alá nevüket: Kossuth Ferencz, Thaly Kálmán, Madarász József, Szederkényi Nándor, Bartha Miklós, Lovász Márton, Gulner Gyula és többen. A rendőrség feljlesztésére azonban az ügyészség jogtalan eltulajdonítás miatt vádat emelt Szántó ellen s ennek vétsége miatt állott a büntetőtörvényszék előtt. A tárgyalás Baumann bíró előtt folyt. A vádat dr. Kéti István ügyészi megbízott képviselte, a védelmet dr. Halmágyi Arthur látta el. Szántó azzal védekezett, hogy a lécdarabot egyik képviselőtől kapta s azt, mint reliquiát vitte el magával. A vádat ennek alapján az ügyészi megbízott elejtette, annál is inkább, mivel a lécdarab — semmiféle értéket nem képvisel — mire a törvényszék felmentette Szántót. A lécdarabot azonban az ügyész indítványára vissza tartotta, amiért Szántó felfolyamodást jelentett be.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 25. A Harmonia táncestélye.
Február 25. Tisztibál a Csarnokban.
Márcz. 2. Az »Otthon« táncestélye a Sasban.
Márcz. 4. A V.-velencei Polgári kör bálja.
Márcz. 4. Tiszti bál a Csarnokban.

A mai tiszti bál. Helyőrségünk tisztikara ma este tartja meg idei második táncmulatságát, mely a Csarnok összes termeiben fog lezajlani. Még pedig mint a készülődésekből itélni lehet, fényes sikerrel. A beavatottak csodás dolgokat beszélnek a diszitésekről, melyekkel különösen a nagyterem lesz arra hivatva, hogy valósággal csodálatba ejtse a megjelenőket. Annyi kétségtelen, hogy a multkori fényesen sikerült jelmez estélynek siker tekintetében párja lesz a mai és mint ilyen az idei farsang krónikájában vezérszerepre van hivatva.

A margitai róm. kath. egyházközség mulatsága. A margitai róm. kath. egyháztanács 1905. márczius 5-én, a »Margit-Szálloda« összes termeiben, iskolája javára zártkörű táncvigalmat rende. A mulatság élén Brösztel Lajos egyh. elnök és Hirschmann Konrád vil. elnök állanak. Az intéző bizottság elnöke Stachó Szever, alelnökei Horváth István, Lipeczky Gyula, pénztárnoka Szoták Károly, ellenőr Patay József, jegyző Bereghy Ferencz, bizottsági tagok Bieleczki Vilmos, Bobóvsky János, Fauszt Márton, Fruzsinszky János, Gerlach Mihály, Györkovács János, Henger Viktor, Hintalan László, Junovics Béla

Kreznerich Ferencz, Mangel János, dr. Pálffy Gyula, Platz Károly, Pichelmayer Antal, Rigelsen József, Szoták József, Szöllősy Lajos, Udvarhelyi József, Üdényi Károly. Beléptidij személyenkint 1 kor. Kezdeté este 8 órakor.

NYILTTÉR.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint ismét egy első rangu üzletet sikerült megvennünk, melyet **e hó 22-től** kezdünk elárusítani.

A raktár a következő cikkekkel áll:
500 valódi Norbert Langer
és **Regenhardt-féle Rumburgi**
vásznak. Ajóui asztalnemű garmiturák, asztalkendőkből.

120 és 140 czm. széles gyapju szövetekből.

Blans-Engis és Lausini selymek.

Czérna ruha zephirek

Francia batiztok, gyapju delainek,

Vollok, csipkés aplicacziók,

Agy garmiturák, férfi ingek stb.

Mindezen cikkeket a legjutányosabb árakban bocsájítjuk a vevőközönség rendelkezésére és saját érdekükben történik, ha bevásárlásaik előtt dusan felhalmozott raktárunkat meglátogatják.

Teljes tisztelettel

Kohn Márton és Tsa,
Kossuth-Lajos-u. Füchsl-palota.

TÁVIRATOK.

Andrássy a királynál.

— Döntés még nem történt. —

Bécs, február 24. (Saját tud. távirata.)

Andrássy Gyula gróf Bristol szállodában levő lakásán, ma délelőtt fél tíz órakor megjelent egy udvari lakáj és átadta a kabinet irodától küldött meghívó levelet, melyben ő Felsége a király délután 1 órára magához hívatta a gróft.

Ő Felsége egy órakor fogadta Andrássy Gyulát külön kihallgatáson s egy félóra hosszáig konferált vele a helyzetről. Andrássy jelentést tett a királynak az ellenzékkel folytatott tárgyalásának eredményéről, valamint arról is, hogy az átmeneti kormány megalakítása lehetségtelen, mert a disszidenseket kivéve az összes pártok ellene vannak a hivatalnok miniszteriumnak. Andrássy elmondotta a Felségnek, hogy az ellenzék nemzeti engedmények nélkül semmi körülmények között sem lesz hajlandó megszavazni az ujonczokat.

Andrássy Gyula gróf a kihallgatás után lakására hajtatott, hol a kérdezősködő újságíróknak elmondta, hogy kihallgatása nem sok eredménnyel járt. A válság egy cseppet sem közeledett ezzel a megoldáshoz. Megmagyarázta az ellenzék álláspontját a Felségnek, ki föntartotta magának a döntést.

— Ezzel a kihallgatással véget ért kegyelmesség missziója — kérde egy újságíró — s most már le fog mondani a király és a nemzet közötti közvetítésről?

— A missziómnak azt hiszem már vége van, — felelte Andrássy — de ha a Felség kívánja továbbra, a legnagyobb készséggel szolgálatára leszek. Mivel a király és a nemzet közötti közvetítésre nem vagyok kinevezve, nem mondhatok le megbízatásomról.

Wekerle kabinet.

Budapest, február 24. (Saját tud. táv.)

A »Magyarország« mai száma írja: Wekerle kabinetalakítása nem lenne a legszerencsésebb vállalkozás, mert nemzeti engedmények nélkül a legnépszerűbb embert is lehetetlenné tenné a függetlenségi párt. Andrássy Gyula kétségkívül a legnépszerűbb 67-es politikus a 48-as ellenzék előtt, de őt sem engednék érvényesíteni a hatalomban, ha nem hozna Bécsből annyi engedményt, mint amennyit az ellenzék kíván. Wekerlének programja majdnem teljesen megegyezik a Bánffy-párt programjával. Wekerle azonfelül még azt akarja, hogy döntsék le a kormányalakításért a pártkorlátokat s az összes pártok részt vegyenek az új kabinetben. Függetlenségi és szabadelvűpártiak egyaránt vállaljanak tárczát a miniszteriumban. A szövetséget ellenzék már kijelentette, hogy koalíciós kormányban nem vesz részt s ellene lesz minden ideiglenes miniszteriumnak. A különböző párttagokból alakítandó Wekerle kabinet ellen is harcolni fog az ellenzék. Ez a harc nem személy, de az elvek ellen irányul.

Andrássy nyilatkozata.

Budapest, febr. 24. (Saját tud. táv.)

Andrássy Gyula gróf délelőtt 10 órakor egy újságíró fogadott a Bristol szállodában levő lakásán.

— Mily fontosságúnak tartja Exczellenziád mai kihallgatását a válság megoldására nézve? — kérdezte az újságíró.

— Nagy fontosságúnak tartom, — felelte Andrássy, — mert ez után döntést várok a felségtől.

— Referálni fog Kegyelmességed az audencián a felségnek az ellenzékkel folytatott tanácskozásairól?

— Feltétlenül. Előterjesztést teszek a királynak az ellenzék álláspontjáról, bejelentem a felségnek, hogy az ellenzék ellene van az átmeneti kormánynak.

— Ha a mai kihallgatás nem jár kellő eredménnyel Exczellenziád megbízatása befejezést nyer.

— Azt hiszem igen, de azért a közeli napokban még több politikus véleményét kifogja kérni a Felség.

Az újságíró, kit Andrássy fogadott megjegyzi, hogy a gróf nagyon rossz színben volt s levertnek látszott.

Szergiusz utóda.

Pétervár, febr. 24. (Saját tud. táv.)

Erzsébet nagyhercegnét kinevezték az 5. kievi granátosezred tulajdonosává. Az ezred tulajdonosa Szergiusz nagyhercege volt.

Eszmecsere a néppártban.

Budapest, február 24. (Saját tud. táv.)

A néppárt körhelyiségében ma nagyon sok párttag volt jelen, kik Zichy Aladár gróffal élükön eszmecsere folytattak Andrássy Gyula gróf mai bécsi kihallgatásának eredményéről.

A pártban legtöbben azt hiszik, hogy a mai királyi kihallgatással még nem ért véget Andrassy Gyula gróf missziója, mert Andrassy közbenjárása nélkül a válság a mai viszonyok között szinte lehetetlennek látszik.

A párttagok elhatározták, hogy a válságot illetően a várakozás álláspontjára helyezkednek.

Félhivatalos hírek.

Budapest, febr. 24. (Saját tud. táv.)
Félhivatalosan jelentik, hogy *Andrassy Gyula* gróf egyelőre nem fog tovább tárgyalni a szövetkezett ellenzék vezérével. Ő Felsője legközelebb több kiváló magyar politikust fog kihallgatáson fogadni, hogy a válság megoldása felől konferáljon velük.

A »Politikai értesítő« jelenti, hogy *Andrassy Gyula* gróf missziója a mai kihallgatással még nem ért véget.

Beteg nagyherceg.

Budapest, febr. 24. (Saját tud. táv.)
Pétervárról jelentik, hogy *Vladimir nagyherceget* agyszélhűdés érte. A nagyherceg állapota aggasztó.

Elzúllott báróné.

Budapest, február 24. (Saját tud. táv.)
Fleisetter Flóra báró *Splényiné* ma levelet irt a budapesti államrendőrségnek, melyben arra kéri *Rudnay rendőrfőkapitányt*, hogy mentse meg őt a végképpeni elzúllástól. A báróné — mint levelében írja — jelenleg lerongyolódva, egy bretli daltársulatnál működik.

Bátyja az örültek házába akarta szállíttatni a bárónét, de ez erre nem volt hajlandó, habár évi 24 ezer korona évi járadékot ígértek neki *Splényiné* — mint írja — nem akar *Luiza hercegnő* sorsára jutni; szanatóriumi fogságban semmi körülmények között nem fog élni.

Öngyilkosság a porosz király palotájában.

Berlin, febr. 24. Tegnap délután *Fleischmann Jónás* berlini kereskedő II. Vilmos porosz király palotája udvarán agyon lőtte magát. A kereskedő öngyilkosságának okát nem tudják.

Orosz vasutasok sztrájkja.

Varsó, febr. 24. Megadott jelre tegnap reggel 8 óra óta a *varsó-bécsi* és *kalisch-berlini* vasutársaságok számos alkalmazottja tódul városunkba. Az igazgatósági épület nagy és tágas udvarában összegyülekezve *Kapczynski* igazgató megjelenését követelték, ki *Frank* forgalmi igazgató társaságában fel is kereste őket. Tizenkét óra 30 perczkor a *Skierniewicz* pályaudvaron feltartóztatták az első mozdonyt mire az összes mozdonyokat a fűtőházba vitték. Minden vonalon megszűnt a munka. Távirtda telefon nem működött. a tárgyalások alatt egyetlen vonat nem érkezett s onnét ki sem indult. Az esti órákban katonaság zárta el az összes pályaudvarokat, ahova ezen túl senkit sem bocsátottak. Négy század gyalogság őrzi a raktárakat. Különben nyugalom van. Tegnap dél óta a kalischi pályaudvaron is szünetelt a forgalom. A postát már két nap óta nem továbbítják.

Menekülés Pétervárról.

Budapest, február 24. (Saját tud. táv.)
Pétervárról az orosz diákság százával igyek-

szik külföldre menekülni, mert a 20-án hozott határozatokért üldözik őket. *Alexis nagyherceget*, legközelebb elhagyja Pétervárt s több évre Párisba költözik, mert Oroszországban nem érzi elég biztonságban az életét.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

Angol regény.

Egy nagy vidéki háznak gazdagon és elegánsul butorozott szalonjában vagyunk. A nagy, széles ablakokat piros függönyök takarják el, elfödve a kűnt levő hóborította tájat. A boltozattól a padozatig érő tükrök, szép képek, ritka porcellánok, csecsebecsék s drága diszítések vannak mindenféle, melyek gazdagságról, fényüzsérről és kényelemről beszélnek s a lobogó tűz világa oly barátságossá, oly otthoniassá tesz mindent.

A nagy teremnek hátulsó részén egy leány ül a zongoránál s tiszta, csengő hangján oly édesen, oly meghatóan énekl:

— Oly gyöngéd és hü Douglas, Douglas!

A lobogó tűz nem világította be a terem távoli részét.

— Nem térsz-e hozzám vissza, Douglas, Douglas! folytatá a leány a kedvesen panaszos dalt, észre sem véve, hogy a tűzhely előtt állva, két ifju hallgatja. Az egyik magas, szőke, szép barna szemekkel s kissé göndör, hamvasszőke hajjal; könnyelmű, jó kedélyű gyerek, ki a világot olyanak nézte, a milyen és elég jól érezte magát benne.

Charires Algyt mindenki szerette. Testvére az éneklő leánynak, kinek szive e pillanatban annyira együtt érez a Douglast gyászoló szerencsétlen hölgygyel.

Algy társa, ki a bánatos dalt oly figyelemmel hallgatta, hasonló, nagyságu volt, s ugyanolyan feszes tartásu, a mi mindjárt elárulta, hogy katonával van dolgunk. — *Graham* százados, ez volt a neve, nem szép, de aki egyszer sötétkék szemének jóságát tükröző mélyébe tekintett, kiolvashatta belőle, hogy ez a kellemes, férfias arc bizalomra méltó

Hogy a gondtalan, könnyelmű Algy miért rajongott annyira *Graham Douglasért*, ezért a komoly, nyugodt s szikla szilárdságu férfiert, azt senki sem tudta, de az bizonyos, hogy hü és igaz barátságban éltek egymással s Algy azért hozta magával, hogy szabadságát *Charites* kastélyban, az ő atyja birtokán töltsé. Csak imént érkeztek meg, de meghallva *Penelop* énekét, észrevétlenül lopóztak a terembe.

A dal elhangzása után pár pillanatra mély csend állott be; a csendet azonban hirtelen megzavarta Algy erőteljes tapsolása.

— Brávó, *Penelop*, brávó! gyönyörűen énekelte!

Penelop a zongora mellől sietve jött előre.

— Algy, ez nem szép tőled! Nem is tudtam, hogy megérkezél, — mondá a leány.

— Tudod most, — felelt az ifju, mialatt hozzáhajolt s megcsókolta. Kissé meglepett ez a dolog nemde? Most pedig engedd, hogy barátomnak, *Graham* századosnak bemutassalak; — *Graham*, testvérem, *Penelop*.

Penelop pirulva, zavarodottan s mosolyogva nyújtotta kezét.

— Százados ur hogy van? Algy oly sokat beszélt önről, hogy szinte ismerősként bártorkodom üdvözölni.

Ez a kellemes bevezető igen jól esett a vendégnek.

Miután *Graham* százados a hallott dalról néhány hízegő bókot mondott, a tűz fényében álló leányt vette szemügyre. Hasonlított a bátyjához, épp oly magas és karcsu volt, ugyanolyan szabályos vonásai és szép barna szemei voltak; de ezenkívül valami olyan kimondhatatlan kedvesség sugárzott szeméből s olyan kedves kifejezése volt arcának, a mit bátyjánál hiába keresnénk. (Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, febr. 24.

Buza ápr.-re	— — — —	19.78
Buza máj.	— — — —	19.60
Rozs ápr.-re	— — — —	15.44
Tengeri májusra 1905.	— — — —	13.88
Zab ápr. ra	— — — —	14.92
Repeze aug.-ra	— — — —	22.10

Értéktözsde.

Budapest, febr. 24.

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámi oló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905. febr. 24-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.90
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.20
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	98.45
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcson	— — —	219.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	172.—
Osztrák járadék papirban	— — —	99.90
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.30
Osztrák járadék aranyban	— — —	119.50
Osztrák korona járadék	— — —	1.00
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.75
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.38
Magyar hitelbank részvény	— — —	78.850
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	67.950
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	65.3—
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.61
Német hirodalmi marka	— — —	11.717
London vista	— — —	24.015
Páris vista	— — —	95.27
20 márkás arany	— — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Két tanuló fizetéssel felvétetik Havas Béla

kézmű és divatáruházába, mely márczius hó elején fog megnyitni Nagyvárad, Zöldfa utca 36. szám.
Értekezhetni az üzlethelyiségben.

Erdélyi fajalmák

kaphatók, ugymint: *Batul, Ranet, Sívári és pogácsa alma*. Kilója: 12, 14, 18, 20, 24 krajczárért. Viszontelárusítók árendeményben részesülnek. **Raktár Színház-u.** (dr. Adorján ház), és **Teleki-u. 24. sz.**

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

NAGYVÁRADON, Fő-utca elején.

Modern lakás, szálloda és kávé-
ház berendezések iparművészeti
vállalata. Telefon: 421 sz.

Elegáns matt és fényezett

BUTOROK

jutányos gyári árban.

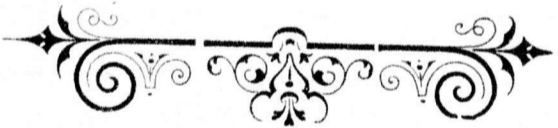
GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.

Raktárak: Nagyvárad. Baja.

Kiadó lakás.

Nagyvásár-tér 60. szám alatt
(volt Mandl-ház) első emeletén
5 szobából álló lakás mellék-
helyiségekkel 1905 május 1-től, to-
vábbá a Lukács György u. 6 szám,
(volt Rómer házban) 2 szobá-
ból álló garcon lakás minden
óra kiadó.

Értekezhetni a Polgári takaré-
pénztárnál.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket**

nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsonöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Ellogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:
6 hóig elhelyezett összeg után **5°-OS** kamatot
fizet.
Előnyös feltételek mellett leszámított
váltókat.
Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad. **Az igazgatóság.**

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat
és szájpadlás nélküli műfogakat
készít kezeség mellett.

SZÉKELY KAROLY

975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló-(Apolló)-utca. 15. sz.

Zálogházi árverés.**A „Biharmegyei Takarékpénztár“****zálogosztálya**

1905. márczius 7-én árverést tart.

Az elzálogosított tárgyak márcz. 6-ig rendezendők.

Lőrincz Mór Nagyvárad, Szt. János-u. elején.

Ajánlja nagyválasztéku solingeni, angol és svéd aczél áruit
u. m.: önberetva, rendes beretva, haj- és szakál-vágó gé-
pek, zsebkések, konyhakések, szöllőajtó
és kerti kések, venyigemetsző ollók, női
kézimunka ollók, beretva fenő szijak,
kövek minden minőségben és mérsékelt
árakért. Borbély felszerelések eredeti gyári árban.

